

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 14. De symboli traditione, & recitatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

De symboli traditione, & recitatione.

CAP. XIV.

Nunc res ipsa monet, ut deinceps ut
transeamus, quæ post petitionem factam
consecuerant. Ac prius a summa religionis
stræ mutua sententiarum collatione ad apo-
stolis conflata, ordiendum est, quia omnia
prima nobis occurrit. Itaque certissimum
debet, eam die, qui Christo triumphanti
est, baptizandis tradi consueuisse. ad quam
sententiam authoribus quidem uti oportet
possumus. idque cum multis aliis rebus
est Sancti Augustini verbis intelligere licet, in
serm. 115. cui titulum affixit, in Dominica
marum de traditione symboli, hæc habet
bolum, quod vobis traditur sumus fratres caris-
mi, comprehenso est fidei nostra, atque perfectio
ro scrutari alios, & ex his ea, quæ literis pro-
derunt, eruere coner, ipsa hæc opinio
stræ veritas multorum consensu esse
reperietur, Nam & Isidorus Hispalensis
de Eccles. Offic. cap. 27. de Dominic. Palmarum
scripsit: hæc autem die Symbolum competens
traditur, propter consuetudinem Dominice Pasche
nitatem, ut, quia iam ad Dei gratiam percipi-
dam festinant, fidem, quam confiteantur, agnoscant
& Albinus Flaccus lib. de Diuin. Offic. cap. 27.
de Dominic. Palmarum. cum varia eius dicitur
mina explicaret, addidit: pascha petri, in

Symbolum
baptizandis
tradebatur
die Palma-
rum.

competentiam dicitur, quia hodie symbolum compe-
 tentium tradebatur, propter consuetudinem Dominicae Pa-
 schae solennitatem. & Rabanus Maurus lib. 2. de
 institut. cleric. cap. 35. de die Palmar. Isidori
 Hispalensis repetens verba, & sententiam, ait:
 hoc autem die symbolum competentibus traditur,
 propter consuetudinem Dominicae Paschae solennitatem, ut,
 qui iam ad Dei gratiam percipiendam festinant, fi-
 dem, quam confitentur, agnoscant. maximum vero
 etiam argumentum est, fidei nostrae capita ba-
 ptizandis eo die tradita esse, quod eodem tem-
 pore in competentium ordine locabantur, ad
 quos symboli traditio pertinebat. quod ne du-
 bitare possimus, auctores sunt permulti in hac
 sententia. S. quidem Cyrillus Hierosolymita-
 nus in procatech. cum Christianis praecipis
 rite baptizandos institueret, dixit: *suas & tu*
aliquando catechumenus: neque tamen propolita my-
stera tibi enarrabantur. quod si fidei Christianae
rudimenta catechumenis non tradebantur:
 agitur competentibus. Idem multo clarius vi-
 dere possumus in Concilio Agathensi cap. 13.
 ubi statuitur: *symbolum etiam placuit omnibus Ec-*
clesiis una die, i. ante octavo dies Dominicae resurrectionis
publice in Ecclesia competentibus predicari. Hoc
 habetur in Gratiani. decret. de consecrat. di-
 stinct. 4. ca. Symb. quod perfecte consequens
 sanctus Augustinus serm. 116. in Dominic. Pal-
 mar. totus est in exponendis Christianae legis
 iuribus. eaq; competentibus se tradere, ita scri-
 bit: *hodie fratres charissimi specialiter ad competen-*
tes humilitatis nostrae sermo dirigitur, &c. Et lib. 1.
 retractat. cum opetis sui mentione faceret, ait:

Dominica
 Palmarum
 quare Pal-
 cha petitū,
 siue com-
 petentium,
 diceretur.

Symbolum
 tradebatur
 competen-
 tibus.

de Symbolo, & fide presbyter disputant. quam dis-
 cussionem nonnullis eorum, qui nos familiariter
 agebant, studiosissime instantibus, in libris
 in quo de rebus ipsis ita differitur, ut tam non
 Verborum illa contextio, quae tenenda mem-
 competentibus traditur. sed aliquanto ante
 ctus Ambrosius idem docuerat; cum Epist.
 de eadem re scriberet: sequenti die, etiam
 Dominica, post lectiones, atque tractatum, cum
 catechumenis, Symbolum aliquibus competentibus
 baptisteriis tradebam Basilica. Sanc. vero Ioan-
 Chrysoft. qui hom. 1. in symbol. Apost. docet
 cum Christianae doctrinae principia baptis-
 dis explicanda susceperat, ad solos competen-
 tes orationem suam ita dirigit: Vos autem
 electum, grex nouellus Dei, qui competitus a
 gum, & domino dominorum munus gratiae, et
 ptissimum salutarem speratis vobis affuturum,
 te professionis vestrae verba, &c. Ad haec S. Hier-
 nymus Epist. 61. ad Pammach. a quo schisma-
 ticae prauitatis insimulatus fuerat, eius
 suspicionem potius in eum retorquet; quod
 presbyteris suis praecipisset, ne fidei summa
 competentibus traderent: an non, inquit, in
 tuis scindis Ecclesiam, qui praecipisti Babilonem
 byteris tuis, ne competentibus nostris Symbolum
 derent? In Isidoro etiam Hispalensi lib. 2. de Ec-
 clef. offic. cap. 21. traditum est, a catechumenis
 competentes praecipue discrepasse, quoniam
 illi solummodo ad sacram verbi Dei con-
 nem accedebant, his vero etiam duodecim
 dei sententiae exponerentur. scribit enim
 catechumeni tantum audiunt, competentes autem
 perit.

Catechu-
 menis cō-
 petentibus
 in quo dis-
 creparent.

perunt iam accipiunt, iam catechizantur, id est, im-
buuntur instructione fidei, & sacramentorum. istis
enim salutare symbolum traditur. Sed quid aut
plura, aut vetera quærimus? in nostro etiam
baptismo, posteaquam sacerdos vna cū com-
mune, comminat re symbolum, & precationē
Dominicam recitauit, enixē Deum obtesta-
tur, vt cumulatoris gratiæ munus famulo suo
N. competenti impertiat, ex quo omnes intel-
ligunt, symboli doctrinam solis competenti-
bus traditam esse. quæ si vera sunt, etiam illud
sciamur, necesse est, symboli traditionem in
Pamaliibus incepisse: quoniam eo die in com-
petentium ordinem legebantur, quod tamen
non ita accipiendum est, vt ab eo die dies præ-
teritus excludendus sit: nam existimo, etiam in
penitentiis, cum iam aduersa spera sceret, symbo-
lum fuisse explicatum. sicut significare videntur
Concilij Agathensis verba, ante octo dies Do-
minicæ resurrectionis, & Ecclesiæ Mediolanen-
sis diuinam, quod illud in traditione symboli ap-
pellat. quo tamen posito, adhuc verissimum
est, Palmarum die tradi ceceptum esse, quia hic
veteri Ecclesiæ more cum vesperis præceden-
tis diei vniunt, & integrum diem constituit. Sed
plurimum contra nitentur, symbolumque multo
ante tradi solitum defendent, tum catechesis
rationem afferendo, ad quam symboli expli-
catio pertineret, tum S. Hieronymi innitendo
auctoritati, qui Ep. 61. ad Pam. ait: *consuetudo
quod nos istiusmodi est, vt is, qui baptizandi sunt, per
tres dies publicè tradamus sanctam, & adorandam
Trinitatem.* Ex quibus fieri dicent, vt symbolum

Vestigium
in nostra
Ecclesia
tradendi
Symboli
competen-
tibus.

Symbolum
etiam tra-
debatur in
penitentiis
Palmarum.

Sabbatum
in traditio-
ne Symboli
cur ita di-
ctum.

catechumenis traderetur, qui diebus antea
primum quadraginta, vel paucioribus
temporum ratione, gradus sui honorem
scebantur, quasi vero intelligant, quod ad
chensis rationem pertineret. putent latius
quicquid lubet, & suam opinionem
dent. mihi quidem veterem catecheti-
nem inveni longe melior occurrit semper
vel solummodo conciones, & Evangelia
terasque diuinarum literarum lectiones
chumenos audiuisse, quod S. Ambrosius
dori Hispalensis autoritas innuit, vel
Fidei Christianæ, & diuinorum præcepto-
hauriebant, à ministro, & susceptore par-
edoctos esse. S. vero Hieronymi auctoritas
detur illa quidem nobis repugnare, sed
perpendatur, nihil officiet. cum enim ex
catechumenorum instructionem colligi
quæ dicitur instructio? si generalis, &
rerum, quæ ex Euangelio, vel lectione
bantur, assentior: si trium personarum
naturæ communionem copulatarum, ad quod
assentior. sin autem eorum omnium
quæ symbolo continebatur, nullo modo
sus assentior. secus ad ea, quæ pro me-
nium dixerunt, ipsi respondeant: quibus
factum esse, cognouero: manus dabo liber-
issime, nec ultra id, quod verisimile occurrit
progrediar. Potest etiam obiici, quod S.
conc. ad catec. c. 1. & li. 1. de symb. ad catec.
5. & lib. 3. cap. 1. & li. 4. c. 1. manifeste signa-
ipsis se fidei articulos tradidisse. Sed ab
cultate quis se facile explicarit, si mentis

Symbolum
catechu-
menis non
traderetur.

Catechumeni nomen late sumptum

Symbolum fer. 2. hebdom. 3. quadrag.

Symboli traditi initium factum fer. 4. hebdom. 4. quadrag. Feria 4. hebdom. 4. quarta. cum dicta in a. pertione aurium.

curum, quæ alibi monuimus, catechumeni nomen late sumi pro omnibus, qui baptismi sacramento initiandi erant. nisi forte ipsius Augustini ætate idem mos alicubi variari cœptus est. quemadmodum postea sequenti tempore conregit. de quo loquens Albinus Flacc. lib. de diu. offic. ca. de Dom. Palm. præterito tempore utitur. pascha petrum, siue competentium dicitur, quia hinc symbolum competentibus tradebatur. quod eadem die indicio est, ipsius tempestate in desuetudinem abiisse. Atque huic quidem qui primum nomen successerit, ex Ordine Romano manifestum est. unde de denunc. scrut. ad electos, quod tertia hebdom. in quadrag. secunda feria nunciatur. si senbente; eadem die tanguntur aures, & nares catechumenorum digitis presbyterorum eadem die percipiunt orationem Dominicam, & symbolum ad reddendum in sabato sancto Pasche. verum in eius locum rursus feria quarta hebdomadæ quarta Quadragesimæ suffecta est. de quo apud Amalrium Fortunatum li. 1. de Eccl. Offic. ca. 8. legitur: secunda varietas fit in quarta hebdomada quadragesimæ, & in quarta feria. memorata quarta feria apud cultores Ecclesie in aperiione aurium dicitur, eadem die agitur scrutinium tertium, quod maxime est inter septem scrutinia, eadem die tanguntur aures, & nares catechumenorum digitis presbyterorum, eadem die instruuntur de authoribus, & incipiunt quatuor Euangeliorum, eadem die percipiunt orationem Dominicam, & symbolum ad reddendum in sabato sancto Pasche. His ita variatis, par in reparatione varietas secuta est. quando enim fit symbolum die Christi triumphantis com-

Symbolum
quando re-
cisaretur.

memoracione celebri tradebatur, conuen-
erat, secunda sacra hebdomada feria recu-
di. inquam sententiam S. Augustinus hoc
42. eo die habita dixit: Symbolum reddidit
breuiter comprehensa continetur fides, & infra
cunque autem vestrum non bene Symbolum reli-
runt, habent spatium, quia die sabbati ante
omnibus, qui aderunt, reddituri sunt die Solu-
uissimo, quo die baptizandi estis. Postquam
ad feriam secundam hebdomadae tertiae,
quartam feriam hebdomadae quartae, vnde
traditio deducta fuit: mos obtinuit, Grego-
Papa sic imperante, vt in Domini ad vitam
deuntis per uigilio redderetur, cuius rei, et
maliarij verbis super sedeam, clare Alu-
Flaccus meminit lib. de Diuin. offic. c. de
S. Pasch. in hunc modum: post hac, p[er] uigili-
super capita eorum, & dicit orationem ad
menum faciendum: omnipotes sempiterna Deo
hic iuxta sanctum Gregorium reddunt Symbolum
orationem Dominicam, aut patrini prospit.
Ioannes Zonaras in commentar. can. 71.
nodi sextae in Trullo, quae Antonius Salu-
collega meus, nuper magna cum laude
tinam linguam transtulit, omnes baptizandi
quinto quoque cuiuslibet hebdomadae
& Symboli didicissent, Episcopo, aut pecc-
teris reddidisse, qui si de veteri Ecclesia, et
periori tempore loquatur, difficile erit, in
minis autoritate acquiescere, cum nec
eius rei testimonia suppetant, & ego ex eor-
numerosim, qui nihil ex vano haustum re-
si vero tantum suorum temporum macta-

Zonarae o-
pinio de
initis fidei
quinto
quoque
cuiuslibet
hebdoma-
dae die reci-
tandis quo-
modo in-
telligenda.

magis, libentissime eius sententiam sequar; quoniam ea res latere neminem poterat; & in re manifesta eum comminisci noluisse, credibile est. De modo autem, siue cæremoniis exponendi, vel reddendi symboli nihil habeo, quod referam, quam quod ex Beroldo intelligere potui, Ecclesiæ ostia clausa fuisse, ut nullus ingredi posset: modos iniuisse Episcopum, quam ceteros secutos esse, ac subinde vniuersos maiori vocis intentione, vel minori æthera fuisse, & denique in singulorum frontibus crucis signum digito effectum esse. de quo ipsius Beroldi verba, que sabbato in traditione symboli habentur, hic apposui: *in traditione autem symboli omnia tintinnabula sunt sonanda, & cuncta ostia claudenda: tunc incipit symbolum Archiepiscopus, & dicit regenerandis in maiori tono Evangeliorum: signate vos, & audire symbolum. Credo in Deum Patrem omnipotentem, item signate Vos, & audire symbolum. credo in Deum, & semper acolyti debent admonere mulieres, ut signent pueros in singulis per singulas vices finito credo in Deum hoc modotrius vicibus, tunc debet dici credo in Deum in quotidiano tono Evangeliorum, finito textu, & tractatu, tunc Archiepiscopus dicit excelsa voce: accipite dilectissimi in maiori tono Evangeliorum.*

Modus, & cæremoniæ tradendi, vel reddendi Symboli.

Tonus recitandi symboli.

